

Toespraak

van de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, prof.dr. J.A. Bruijn, ter gelegenheid van de Nieuwjaarsontvangst van Z.M. Koning Willem-Alexander

datum 13 januari 2025

Majesteit,

2024 was een bewogen jaar, er is veel gebeurd. In Nederland en in de wereld om ons heen.

Het eerste half jaar stond in ons land in het teken van de vorming van het nieuwe kabinet. Het is goed dat we sinds juli weer een missionaire regering hebben.

Wereldwijd gingen vier miljard mensen naar de stembus. Het leidde op een aantal plaatsen tot demonstraties omdat mensen de verkiezingsuitslag in hun land om uiteenlopende redenen niet vertrouwden.

Terwijl vertrouwen juist nodig is voor vrede, veiligheid en welvaart.

Als we vertrouwen voor lief nemen, bestaat kans op verwaarlozing en zelfs verlies van vrijheid en veiligheid.

Dat raakt ook aan geopolitieke veiligheid. Aan oorlog en vrede.

Onverschilligheid en openlijke haat steken de kop op. Dat zien we ook in ons land.

Vertrouwen is ook het fundament van de democratische rechtsorde.

De afgelopen jaren heb ik op deze plek al vaker gesproken over de noodzaak van onderhoud aan ons democratisch stelsel.

Het vertrouwen van mensen in de overheid en de politiek erodeert. Burgers raken verder van ons en steeds meer ook van elkaar verwijderd.

Tegelijk kijken mensen naar 'Den Haag' en verwachten concrete oplossingen voor de problemen waar zij tegenaan lopen. Dat wij onder de Haagse kaasstolp minder met elkaar bezig zijn en meer met hen.

Op de korte termijn betekent dat beleid dat er niet alleen mooi uit ziet aan de tekentafel, maar dat in de praktijk wérkt.

Waar mensen mee vooruit kunnen. Morgen en overmorgen.

Voor de langere termijn is het belangrijk de dijken van de democratie te bewaken en te versterken.

Om zo het vertrouwen te herwinnen.

In een democratische rechtsstaat heerst het recht.

Tot stand gekomen door invloed van burgers, maar waar zij ook beschermd worden tegen de macht van de overheid en oneigenlijke invloeden van anderen.

De afgelopen jaren is dat niet altijd zo vanzelfsprekend gebleken. Dat dwingt ons om de vraag te stellen hoe toekomstbestendig de democratische rechtsorde zoals we die nu kennen is.

Leveren we met het huidige systeem nog wat de samenleving wil? Of raakt het op?

datum 13 januari 2025

blad 2

Hoe krijgen beleidsmakers in de toekomst antwoord op de vraag wat de beste koers is, democratisch gelegitimeerd en feitelijk onderbouwd?

Bieden bijvoorbeeld digitale media mogelijkheden om dit te ondersteunen?

Zijn wij in staat om hierover voldoende *out of the box* te denken?

Het eerste nationale burgerberaad over klimaat volgen we alvast met grote belangstelling.

Laten we in dit nieuwe jaar met deze vraagstukken aan de slag gaan.

De grootste gemene deler daarbij is de menselijke maat.

Dat betekent: oog voor het individu, én het menselijk gezicht van de overheid en de democratische rechtsstaat.

Waar de kwetsbare rechtzoekende wordt beschermd.

Dat vraagt ook om reflectie op de eigen rol en voorbeeldfunctie.

Om respectvolle en beschaafde omgangsvormen.

Te beginnen in het parlement.

Over goede voornemens gesproken.

Majesteit,

In uw kersttoespraak hield u een pleidooi om begrip voor elkaar te blijven houden, ondanks alle verschillen.

U zei dat we elkaars overtuigingen en opvattingen niet hoeven te delen.

Als we ons maar realiseren dat anderen, net als wij, mensen zijn van vlees en bloed.

In deze tijd van polarisatie en het eerder naar een groep dan naar de persoon kijken, is dat een boodschap die hoop geeft en aanmoedigt.

U onderstreept hiermee het belang van uw koningschap voor het Koninkrijk en voor de rol van Nederland in de wereld.

Dat doet u, samen met de andere leden van het Koninklijk Huis, door te luisteren en te verbinden.

Majesteit,

Namens alle aanwezigen dank ik u voor deze ontvangst.

Ik zou nu graag het glas willen heffen op u, uw familie en uw Huis.

Op verbinding en vertrouwen in de toekomst.